

31 iulie 2015

DjB nr. 324

AVIZ
la proiectul de lege
cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar
(n.273 din 08.07.2015)

Proiectul legii cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern (responsabil de elaborarea proiectului fiind Ministerul Justiției), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 427 din 06.07.2015. Acest fapt corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Conform art. 54 din Regulamentul Parlamentului Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-menționat și expune următoarele.

Luînd în considerație faptul că prezentul proiect de lege are drept scop consolidarea întregului sistem de expertiză juridică și va avea drept rezultat abrogarea ulterioară a Legii nr.1086-XIV din 23 iunie 2000 cu privire la expertiza judiciară considerăm necesară examinarea proiectului de lege prin prisma prevederilor legislației în vigoare, inclusiv a Legii nr.780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative în special la capitolul "Structura și conținutul actului legislativ". În acest context propunem următoarele:

Considerăm oportună includerea unui preambul în proiectul de lege (fapt ce va expune finalitățile urmărite de Parlament prin adoptarea actului legislativ, rațiunea adoptării, motivația social-politică, economică sau de altă natură a actului). *Propunem drept preambul* "Scopul proiectului de lege este reglementarea exactă și complexă a sistemului național de expertiză judiciară, consolidarea infrastructurii de expertiză judiciară și a statutului expertului judiciar, ridicarea nivelului calității serviciilor de expertiză judiciară oferite de către experții judiciari, consolidarea oportunităților pentru expertiza judiciară alternativă".

Ținând cont de faptul că în prezent cadrul național în domeniul expertizei judiciare este unul foarte modest și pentru a facilita pentru viitor procesul de percepere corectă a legii atât de specialiștii în domeniu cât și de cetățenii de rând, considerăm binevenită **completarea Art.2 "Noțiuni"** cu noțiuni elementare, dar în același timp necesare precum "expert judiciar", "expertiză judiciară", "expertiza extrajudiciară", "birou asociat/individual de expertiză judiciară", "raport de expertiză" ș.a.

Deasemeni la art.2 "Noțiuni" în alineatul trei "*act de dispunere a expertizei judiciare*" în final fraza ",în condițiile codurilor de procedură civilă, penală, contravențională" propunem să se modifice în felul următor "în condițiile codurilor de procedură civilă și procedură penală, și codului contravențional".

La art. 11 alin. (2) din proiect se menționează că în calitate de expert judiciar poate fi recunoscută ad-hoc o persoană competentă în specializarea solicitată pentru efectuarea expertizei. Acest articol urmează să fie coroborat cu art. 36 alin. (2) lit. e) din proiect, care prevede că expertiza urmează să fie efectuată de un expert judiciar inclus în Registrul de stat al experților judiciari, cât și cu art. 43, 44 care reglementează modul de obținere a licenței de expert judiciar.

Menționăm că unele prevederi din proiectul de lege stabilesc acțiuni premergătoare, cu caracter organizatoric în procesul de expertiză judiciară considerăm ca aceste prevederi și-ar găsi locul în actele normative ce vor fi elaborate de către Guvern întru executarea actualului proiect de lege, astfel **propunem că articolul 16** din Secția a 2-a "Aspecte organizatorice de efectuare a expertizei judiciare în cadrul instituției publice de expertiză judiciară" poarta anume așa caracter.

Ținând cont că expert judiciar este persoana ce posedă cunoștințe de specialitate într-un domeniu, inclusiv și domeniile desemnate de organul judiciar conform legii, pentru a lămuri anumite stări sau împrejurări de fapt necesare aflării adevărului, **propunem revizuirea alin. (3) art.40** în scopul completării acestuia cu condiții suplimentare și pentru alți experți judiciari precum cei din domeniul științei, tehnicii, contabilității și artei ș.a.

Art.41 Stagiul profesional la alin.(10) prevede posibilitatea efectuării stagerii profesionale și peste hotarele țării. E un fapt îmbucurător și totuși întru evitarea situațiilor conflictuale, considerăm necesar de a desfășura mai detaliat această prevedere în partea finanțării, stabilirii actului ce atestă stagierea profesională, internațională, actul legislativ sau normativ în baza căruia se vor recunoaște calificările profesionale.

Alineatul (3) al art.42 îl considerăm excedent. Posibilitatea de întocmire a unui raport de expertiză este una din modalitățile de acumulare a cunoștințelor

în perioada stagiului profesional și este o doar un element tehnic în practica desfășurată în această perioadă. Mai mult decât atât, este clar stipulat în art.37 alin.(5) a proiectului de lege că răspundere pentru calitatea raportului de expertiză îl poartă expertul judiciar, precum și semnarea raportului aparține la fel expertului judiciar.

Propunem reexaminarea articolul 44 "Eliberarea licenței pentru exercitarea profesiei de expert judiciar", rezultă din faptul că licențierea unei activități este dreptul exclusiv al statului, de aceea considerăm corect și legal ca Ministerul Justiției să fie unica autoritate care eliberează licență de expert judiciar, or acordarea acestui drept instituției publice de expertiză judiciară diminuează rolul statului, a Ministerului Justiției în acest caz, reducând atribuțiile acestuia doar la înregistrarea experților judiciari în Registrul de stat al experților judiciari, ceea ce nu e corect din start.

Din **art.45 alin.(1) lit.(g)** și **art.46 alin.(2)** cuvintele "persoanei care a eliberat-o" se vor înlocui cu cuvintele "ministrului justiției".

La **art.49 alin.(1)** după litera d) urmează litera f), prin urmare această eroare necesită a fi corectată.

Alineatul (2) art.53 după cuvântul "informează" propunem să se completeze cu cuvintele "în scris". Acest fapt va acorda informării scrise un statut legal prevăzut de legislația națională, și anume statut de "înscris" în procese de judecată, adică va fi un document sau act care se referă la circumstanțe importante pentru soluționarea sau imposibilitatea soluționării pricinii.

La art.55:

- alin.(6) lit.c) vine în contradicție cu prevederile pct. (3) al aceluiași articol și al art.46 alin.(1) lit.b) "în cazul ne prezentării expertului judiciar la evaluarea ordinară fără motive întemeiate i se retrage licența" și respectiv nu va putea fi suspus evaluării în mod extraordinar;

- alin.(8), urmează să se indice dacă expertul judiciar în perioada unui an dintre evaluarea extraordinară la care a obținut calificativul "nesatisfăcător" și următoarea evaluare extraordinară, poate sau nu efectua expertize judiciare.

La art.59 alin. (1) lit. c) proiectul stabilește în calitate de sancțiune disciplinară, amenda în mărime de la 30 la 50 de unități convenționale. Această prevedere contravine art. 206 alin. (3) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28.03.2003, care menționează că, se interzice aplicarea amenzilor și altor sancțiuni pecuniare pentru încălcarea disciplinei de muncă. Asemenea sancțiuni pot fi prevăzute în legislația contravențională, fie penală.

La art. 64 alin. (1):

- lit. d) din proiect menționează că pierderea calității de expert judiciar intervine în cazul alegerii în funcție electivă într-o autoritate publică sau într-o autoritate a administrației publice locale. Întru evitarea întrării în contradicție a prevederilor din acest punct cu art. 18 din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010, care prevede că în perioada exercitării mandatului, contractul de muncă sau, după caz, raportul de serviciu al demnitarului la locul de muncă precedent se suspendă în cazurile prevăzute de lege, **propunem** excluderea acestui punct și includerea acestei prevederi într-un alineat separat în același articol cu explicația clară ce se întâmplă cu calitatea de expert judiciar în cazul alegerii acestuia în funcția electivă, cum are loc revenirea în funcția deținută anterior dacă în perioada ocupării funcției electivă a expirat termenul de 5 ani de la ultima evaluare obligatorie, și cum se va proceda când termenul de 5 ani nu a expirat.

- lit. h) cuvântul "constate" urmează să fie înlocuit cu "constatată".

Întru evitarea coliziunii unor prevederi din proiectul de lege propunem reexaminarea **articolelor 69, 70, 77** prin prisma prevederilor alin.(7) din art.68 a aceluiași proiect de lege.

La art. 73 alin.(2) lit.b) cuvântul "autorizarea" considerăm că urmează a fi revăzut și adus în concordanță cu prevederile proiectului și anume cu prevederile art. 43 și 44 din proiect, care reglementează obținerea calității de expert judiciar și eliberarea licenței.

La art. 85 alin.(3) cifrele "1086-XV" urmează să fie înlocuite cu "1086-XIV".

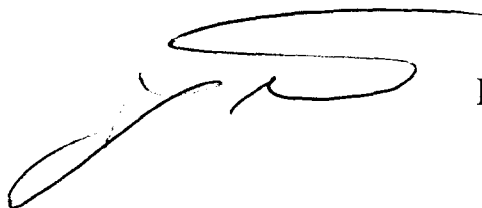
Accentuăm că nota informativă a proiectului nu corespunde cerințelor art.20 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative, care prevede că, împreună cu elaborarea proiectului de act legislativ, grupul de lucru întocmește o notă informativă care include referințele la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză, fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură, actul de analiză a impactului de reglementare, în cazul în care actul legislativ reglementează activitatea de întreprinzător. Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului. Contrar prevederilor menționate, proiectul nu analizează pe deplin costurile și beneficiile rezultate din adoptarea acestuia.

Având în vedere că, proiectul prevede și activitatea experților judiciari particulari, proiectul nu a respectat și cerințele art.13 alin. (2) din Legea nr. 235-XVI din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a

activității de întreprinzător, care prevede că actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.

Ținem să menționăm că, un proiect similar, absolut identic, a fost prezentat spre avizare la 29 octombrie 2014 cu nr.382, care ulterior a fost declarat nul.

În urma celor relatate mai sus considerăm binevenită remiterea proiectului de lege autorului pentru a completa și modifica proiectul în conformitate cu propunerile înaintate, de asemenea proiectul urmează a fi redactat în mod obligatoriu, din punct de vedere gramatical, deoarece conține un șir de erori gramaticale și nu în ultimul rând proiectul urmează să fie avizat și consultat public conform cerințelor art. 21 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

**Șef Direcție
Ion CREANGĂ**

Stratiev V.
tel.:116